

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Робоча програма
для студентів спеціальності
056 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 339.9(07)

ББК 65.58р

Т 33

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Протокол № 2 від 29.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач Н. О. Пархоменко

Теорія міжнародних відносин : робоча програма для студентів спеціальності 056 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня : [Електронне видання] / уклад. Н. О. Пархоменко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 57 с.

Визначено обсяг знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-професійної програми. Відображено конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, засоби і форми поточного та підсумкового контролю.

Рекомендовано для студентів спеціальності 056 "Міжнародні економічні відносини".

УДК 339.9(07)

ББК 65.58р

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Навчальна дисципліна "Теорія міжнародних відносин" відноситься до складу обов'язкових для студентів спеціальності 056 "Міжнародні економічні відносини".

Вивчення майбутніми фахівцями основ теорії світової політики та міжнародних відносин – одна з важливих умов успішної творчої професійної діяльності фахівців.

Вивчення дисципліни "Теорія міжнародних відносин" спрямоване на формування у студентів загальних теоретичних основ наукового мислення, отримання необхідних знань основ міжнародних відносин та зовнішньополітичної діяльності України, проблем глобалізації та міжнародних інтеграційних процесів.

Навчальна дисципліна "Теорія міжнародних відносин" спрямована надати студентам спеціальності "Міжнародні економічні відносини" повне уявлення про сутність міжнародної політики, особливості міжнародних систем, основні цілі та засоби учасників міжнародних відносин, що надасть змогу раціонально застосовувати набуті знання в практичній діяльності фахівця з міжнародного бізнесу.

Програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин" передбачає два змістові модулі та 12 тем, які охоплюють теоретичні питання, практичні ситуації та завдання з вивчення основних теорій міжнародних відносин та визначення факторів, що впливають на характер визначення міжнародної політики, щодо аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу та України; з оцінки діяльності міжнародних організацій; з аналізу економічних причин виникнення конкретних ситуацій у міжнародних відносинах України з іншими країнами світу та міжнародних економічних зв'язків України з іншими країнами світу.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній-ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань Соціальні та поведінкові науки	Базова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 056 "Міжнародні економічні відносини"	Рік підготовки	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		24 год	12 год
		Практичні	
		24 год	12 год
		Самостійна робота	
		72 год	96 год
		Вид контролю	
іспит			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 67 %;
- для заочної форми навчання – 25 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин" (ТМВ) є ознайомлення майбутніх спеціалістів з теоретичними аспектами дослідження міжнародних відносин, основними поняттями міжнародних відносин і світового політичного процесу та концептуальними і методологічними особливостями аналізу міжнародної політики.

Завдання навчальної дисципліни – окреслити коло теоретичних знань, яким повинні оволодіти студенти, враховуючи як класичні надбання ТМВ, так і новітні її досягнення; надати студентам системні теоретичні знання з міжнародних відносин, які необхідні для формування навичок професійної

роботи; ознайомити студентів із основними методами теоретичного дослідження, головними школами і напрямками в ТМВ, системою та суб'єктами міжнародних відносин, їх потребами, інтересами та цілями, конфліктним і кооперативним виміром міжнародних відносин; вказати на можливі сфери застосування знань, отриманих у ході навчання; навчити студентів використовувати теоретичні знання під час аналізу поточних міжнародних подій тощо.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності міжнародних відносин, світова і міжнародна політика, зовнішня політика окремих держав, тенденції розвитку світового політичного процесу.

Необхідною навчальною базою дисципліни є засвоєння знань з попередніх навчальних дисциплін, таких як "Політична економія", "Філософія", "Мікроекономіка та Макроекономіка" тощо. Знання цих дисциплін та сформовані навички під час їх вивчення дають студентам можливість оволодіти знаннями теоретичних положень теорії міжнародних відносин, сформувати вміння і навички практичної діяльності.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до трансферної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

специфіку теорії міжнародних відносин як науки, особливості її становлення і розвитку та її місце у системі гуманітарних наук;

методи теоретичних досліджень міжнародних відносин;

основні парадигми і школи в теорії міжнародних відносин, їх концептуальні і методологічні особливості;

основні поняття міжнародних відносин, специфіку міжнародної системи і середовища, різновиди учасників міжнародних відносин, їх цілі засоби і стратегії;

роль правових і моральних принципів, як регуляторів міжнародного життя, проблеми конфліктних та кооперативних взаємодій між учасниками міжнародних відносин;

вміти:

знаходити необхідну літературу, документи, довідкові матеріали з проблематики дисципліни;

орієнтуватися в поточних міжнародних подіях та використовувати набуті теоретичні знання при їх аналізі;

висловлювати власні судження стосовно тих чи інших тенденцій і процесів у сфері міжнародних відносин.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Професійні компетентності, які отримують студенти
після вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ТМВ* 1	Володіти основними поняттями теорії міжнародних відносин	Здатність до аналізу історичних коренів виникнення конкретних ситуацій у міжнародних відносинах України з іншими країнами світу
		Здатність до аналізу історичних коренів виникнення політичних теорій та їх реалізації в Україні та інших країнах світу
		Здатність до обґрунтування принципів та закономірностей ТМВ
ТМВ 2	Володіти знаннями про основні проблеми міжнародного життя та міжнародні системи	Здатність до аналізу міжнародних економічних зв'язків України з іншими країнами світу
		Здатність до аналізу економічних причин виникнення конкретних ситуацій у міжнародних відносинах України з іншими країнами світу
		Здатність до обґрунтування системоутворюючих та системоруйнуючих факторів у міжнародних відносинах
ТМВ 3	Володіти методикою аналізу міжнародних ситуацій з позиції міжнародних відносин	Здатність до аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу та України
		Здатність визначати рівень компетенції міжнародних організаційних питань ТМВ

* ТМВ – Теорія міжнародних відносин

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теорія та історія розвитку міжнародних відносин

Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин

Поняття міжнародних відносин. Об'єкт та предмет міжнародних відносин. Характерні риси міжнародних відносин. Закономірності формування і розвитку міжнародних відносин.

Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин

Характерні особливості міжнародних відносин. Структура, завдання та функції міжнародних відносин. Рівні міжнародних відносин.

Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин

Принципи класичної школи міжнародних відносин. Розвиток міжнародних відносин в епоху Стародавнього світу (Стародавня Індія, Китай). Міжнародні відносини в період Середньовіччя та Відродження. Міжнародно-політична думка Нового часу.

Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин

Класифікація сучасних шкіл та напрямів міжнародних відносин. Політичний реалізм. Теорії лібералізму, неомарксизму. Геополітика як підхід до вивчення міжнародних відносин. Модерністські та постпозитивістські концепції міжнародних відносин.

Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси та засоби учасників міжнародних відносин

Сутність і зміст поняття "учасник міжнародних відносин". Типологія та функціональні особливості суб'єктів міжнародних відносин. Держави як учасниці міжнародних економічних відносин. Міжнародні міжурядові економічні організації. Міжнародні неурядові економічні організації. Транснаціональні корпорації. Субнаціональні територіальні одиниці в міжнародних економічних відносинах. Інтереси та цілі учасників міжнародних відносин. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені, їх характеристика: переконання, переговори, загроза, сила.

Змістовий модуль 2

Характеристика системи міжнародних відносин

Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми

Поняття та структура міжнародних систем. Ієрархія міжнародних систем та її основні закономірності. Типологія міжнародних систем. Найважливіші особливості та закономірності історичної еволюції міжнародних систем.

Тема 7. Структура міжнародних систем

Закони і закономірності функціонування й трансформації міжнародних систем. Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Найважливіші ознаки учасника міжнародних відносин. Особливості еволюції міжнародних систем.

Тема 8. Види та форми міжнародних відносин

Основні особливості й чинники міжнародних відносин. Міжнародні політичні відносини. Міжнародні економічні відносини. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації. Типи міжнародних економічних відносин: виробнича кооперація, торгівля, валютно-фінансові операції. Міжнародне співробітництво. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) і колективна.

Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин

Регіональна підсистема міжнародних відносин. Зовнішня регіональна політика. Територіально-географічні, соціально-економічні, військово-політичні, культурно-цивілізаційні, демографічні, історичні та інші критерії регіону.

Тема 10. Міжнародні організації

Історія виникнення і діяльності міжнародних організацій. Класифікація міжнародних організацій. Сучасні міжнародні організації: ООН, ЮНЕСКО, Рада Європи, СОТ, НАФТА тощо.

Тема 11. Україна в сучасних міжнародних відносинах

Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. Курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Україна в Раді Європи та ОБСЄ. Співробітництво України з Європейським Союзом: проблеми та перспективи. Україна у Співдружності Незалежних Держав: економічні та політичні аспекти співробітництва. Українсько-російські взаємини:

досягнення та проблеми. Україна в ГУАМ. Україна в системі міжнародних економічних відносин.

Тема 12. Міжнародна безпека

Сутність, параметри, види безпеки. Основні загрози безпеці. Механізм підтримання міжнародної безпеки.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	усього	у тому числі				у тому числі					
		лекційні	практичні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота	усього	лекційні	практичні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота	виконання ІНДЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Теорія та історія розвитку міжнародних відносин											
<i>Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин</i>	10	2	2	–	6	10	1	1	–	–	8
<i>Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин</i>	10	2	2	–	6	10	1	1	–	–	8

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин	10	2	2	–	6	10	1	1	–	–	8
Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин	10	2	2	–	6	10	1	1	–	–	8
Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин	10	2	2	–	6	10	1	1	–	–	8
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10	–	30	50	5	5	–	–	40
Змістовий модуль 2. Характеристика системи міжнародних відносин											
Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 7. Структура міжнародних систем	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 8. Види та форми міжнародних відносин	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 10. Міжнародні організації	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 11. Україна у сучасних міжнародних відносинах	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 12. Міжнародна безпека	10	2	2	–	4	8	1	1	–	–	6
Разом за змістовим модулем 2	70	14	14	–	28	56	7	7	–	–	42
Підготовка до екзамену	10	–	–	–	10	10	–	–	–	–	10
Передекзаменаційні консультації	2	–	–	–	2	2	–	–	–	–	2
Екзамен	2	–	–	2	–	2	–	–	2	–	–
Усього годин за модулем	120	24	24	2	70	120	12	12	2	–	94

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань.

Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно передбачає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1 Теорія та історія розвитку міжнародних відносин	<i>Завдання 1.</i> Вивчення факторів, які впливають на міжнародну політику держави. Ситуаційна вправа із аналізу міжнародної політики країн Великої сімки	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6; 8; 13 – 18; 21; 23]
	<i>Завдання 2.</i> Визначення класифікації теорії міжнародних відносин. Ситуаційна вправа щодо визначення причин та наслідків політичної та економічної кризи в державі	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 8; 18; 21]
	<i>Завдання 3.</i> Аналіз першоджерел з теорії міжнародних відносин (Джозеф Най "М'яка сила" і американо-європейські відносини та І. Валлерстайн "Система переживає колапс")	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 23]
	<i>Завдання 4.</i> Вивчення сучасних геополітичних концепцій	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7 – 12; 22]
	<i>Завдання 5.</i> Дискусія щодо "гравців" світової політики	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [13; 21 – 24]
	Колоквіум за змістовим модулем 1		

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 2</i> Характеристика системи міжнародних відносин	<i>Завдання 6.</i> Визначення переваг та недоліків біполярної та мультиполярної міжнародних систем	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6; 9; 14; 23; 24]
	<i>Завдання 7.</i> Оцінка особливостей світового лідерства. Ситуаційна вправа з аналізу міжнародних комунікацій	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [14; 23; 24]
	<i>Завдання 8.</i> Характеристика міжнародних відносин у політиці, економіці, культурі та інформації	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [11; 14; 23]
	<i>Завдання 9.</i> Аналіз регіональних та субрегіональних конфліктів на прикладах	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 10; 15; 20; 24]
	<i>Завдання 10.</i> Обґрунтування мети, напрямків діяльності та структури різноманітних міжнародних організацій	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 10; 16; 19]
	<i>Завдання 11.</i> Визначення впливу демографічних процесів, технологічної та інформаційної революції на міжнародні відносини	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5; 7; 8; 10; 16; 17; 20]
	<i>Завдання 12</i> Вивчення зовнішньополітичного потенціалу та національних інтересів України.	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5; 7; 8; 16; 17]
	Колоквіум за змістовим модулем 2		
Разом годин за змістовими модулями		24	

5.1. Приклади типових практичних завдань

Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин

Завдання 1.1. Скласти таблицю

Таблиця 5.2

Предметна структура теорії міжнародних відносин

Теорії міжнародних відносин	Їх сутність

Завдання 1.2. Накреслити схему "Наукові та прикладні функції теорії міжнародних відносин".

Завдання 1.3. Порівняйте різні підходи до аналізу сутності міжнародної політики та міжнародних відносин, використовуючи наведені нижче визначення.

1) "Міжнародна політика є мистецтвом здійснення впливу, маніпулювання або контролю головних груп у світі, щоб досягати цілей усупереч протидії інших" (К. Райт).

2) "Суть міжнародної політики полягає у конфлікті та його врегулюванні між групами людей, які не визнають загальної верховної влади" (У. та А. Фокс).

3) "Міжнародні відносини – це здійснення інтересів соціальних груп за межами національних держав" (А. Мурадян).

4) "Міжнародні відносини – це сукупність інтеграційних зв'язків, що формують людську спільність" (Г. Х. Шахназаров).

5) "Всі форми обміну діяльністю, які є предметом відносин між державами (правові, наукові, техніко-виробничі та ін.), аж до індивідуального спілкування, складають міжнародні відносини" (І. Кравченко).

З'ясуйте зміст і співвідношення понять "міжнародні відносини" і "міжнародна політика".

Завдання 1.4. Ситуаційна вправа із аналізу міжнародної політики країн Великої Сімки:

G7 або "Велика сімка" (від англ. Group of Seven, у минулому G6 (Група Шести) та G8 (Група Восьми) – міжнародний клуб урядів семи високорозвинених країн світу (США, Японія, Німеччина, Велика Британія, Франція, Італія, Канада). Лідери цих країн регулярно зустрічаються для обговорення спільних економічних проблем і намагаються узгоджувати свою економічну політику. Крім них у зустрічах бере участь Європейський Союз, проте без права голосувати та проведення щорічних зборів. Велика сімка (G7) створювалась як неформальний форум, тому у неї немає адміністративної структури, на відміну від інших міжнародних організацій.

Таблиця 5.3

Порівняльна статистика країн

Країна	Торгівля млн. USD (2014)	ВВП (номінал) млн. USD (2014)	ВВП (ПКС) млн. USD (2014)	ВВП (номінал) на душу USD (2014)	ВВП (ПКС) на душу USD (2014)	ІЛР (2013)	Населення (2014)
Канада	947,200	1,788,717	1,591,580	50,398	44,843	0,902	35,467,000
Франція	1,212,300	2,846,889	2,580,750	44,538	40,375	0,884	63,951,000
Німеччина	2,866,600	3,859,547	3,721,551	47,590	45,888	0,911	80,940,000
Італія	948,600	2,147,952	2,127,743	35,823	35,486	0,872	59,960,000
Японія	1,522,400	4,616,335	4,750,771	36,332	37,390	0,890	127,061,000
Велика Британія	1,189,400	2,945,146	2,548,889	45,653	39,511	0,892	64,511,000
США	3,944,000	17,418,925	17,418,925	54,597	54,597	0,914	318,523,000
Європей- ський Союз	4,485,000	18,495,349	18,526,477	36,638	36,700	0,876	505,570,700

Визначте вплив на міжнародну політику кожної з держав Великої сімки.

Завдання 1.5. Підготуйте доповідь за темою:

1. Проблеми, що завжди виникають під час вивчення міжнародної політики.

2 Як співвідносяться між собою поняття "Міжнародні відносини" та "Світова політика?"

3. Характеристика основних методів дослідження міжнародних відносин.
4. Сучасні підходи до проблем геополітики.
5. Що таке геоекономіка?
6. Поняття "перший" світ та його характеристика.
7. Поняття "другий світ" та його характеристика.
8. Поняття "третій світ" та його характеристика.

Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин

Завдання 2.1. Ознайомтеся із ситуацією та охарактеризуйте її.

Доктрина Монро – зовнішньополітична концепція, проголошена Дж. Монро в зверненні до конгресу 2 лютого 1823 року. Суть доктрини, фактичним автором якої був держсекретар Дж. К. Адамс, полягала в декларуванні принципу взаємного невтручання країн американського та європейського континентів у внутрішні справи одне одного ("Америка для американців"). Одночасно розвиток США тісно пов'язаний з приєднанням до них нових земель, що широко використовувалось для обґрунтування територіальної експансії. Після входження в дипломатичний лексикон у 1850 році, доктрина Монро стала основою зовнішньої політики США, модифікувалася і поступово набула більш широкої інтерпретації. Факт її міжнародного визнання міститься у Версальському мирному договорі 1919 р. Чи актуальна ця доктрина сьогодні?

Завдання 2.2. Охарактеризуйте зовнішньополітичні інтереси держави.

Завдання 2.3. Розкрийте особливості зовнішньої політики України.

Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин

Завдання 3.1. Надайте класифікацію теорії міжнародних відносин, користуючись першоджерелами. Які з них мають право на життя в сучасних умовах? Визначте необхідність типологізації міжнародних відносин, оскільки вона дозволяє виявити чинники, які впливають на розвиток світового співтовариства та конкретних держав.

Завдання 3.2. Опрацюйте уривки з праць Е. Карра, Г. Моргентау, К. Уолца, Дж. Ная та Р. Кохена, розміщені в хрестоматії "Теория международных отношений" (под ред. П. А. Цыганкова) та надайте характеристику основних положень, що розглядаються.

Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин

Завдання 4.1. Ознайомтеся із працею С. Гантінгтона "Зіткнення цивілізацій" та дайте характеристику основних положень, що розглядаються в праці.

Завдання 4.2. Виберіть будь-яку подію, яка відбулась у міжнародному житті за останні роки (наприклад, російсько-грузинський конфлікт у серпні 2008 р.) і проаналізуйте її з точки зору основних теоретичних шкіл.

Завдання 4.3. Місце і роль України в сучасній геополітичній картині світу.

З'ясуйте, чим є Україна в цивілізаційному і геополітичному відношенні: Заходом, Сходом, особливим геополітичним простором між Заходом і Сходом ("буферною державою")?

Розгляньте геополітичні наслідки розпаду СРСР для України. Які особливості геостратегічних інтересів України можна виділити? Проаналізуйте сильні і слабкі сторони геополітичного положення України (територія, клімат, місце розташування, економіка, населення, культурно-освітній рівень населення, ефективність політичного режиму, державний устрій, легітимність керівництва та ін.) і динаміку їх розвитку в 90-ті роки.

Завдання 4.4. Американський політолог А. Штраус пропонує підходити до сучасного світу як до монополярного (уніполярного), розглядаючи як "монополіус" не США – єдину уцілілу після закінчення холодної війни наддержаву, а деяке ядро сучасної системи міжнародних відносин – співтовариство розвинених демократичних країн. Альтернативний підхід розглядає сучасний світ як багатополярний. Відзначається, що існують об'єктивні причини, які призводять до багатополярності світу. Це й обмеженість природних ресурсів, і обмеженість придатної для проживання території під час зростання чисельності населення земної кулі, і неможливість поєднання багатьох ключових економічних інтересів окремих країн і угруповань у разі єдності або схожості інших інтересів, а також існуючі у світі глибокі культурно-цивілізаційні розходження.

Розгляньте геополітичні концепції багатополярності і монополярності, виявіть їх переваги та недоліки.

Завдання 4.5. Відповідно до геополітичної концепції американського вченого С. Хантінгтона, світ після закінчення холодної війни і розпаду СРСР буде визначатися вже не ідеологічним протистоянням, а взаємодією (конкуренцією і боротьбою) 7–8 різних цивілізацій. Очевидною є схильність до ідеї множинності центрів сили, конфлікти між якими будуть проходити

на стижах цивілізацій, по лініях цивілізаційних розламів. Головна вісь міжнародних відносин пройде між Заходом та іншим світом, при цьому західні країни будуть відігравати все меншу роль. Щодо США, то для даної держави цивілізаційний розлам взагалі здатний викликати руйнацію країни.

За допомогою прикладів спробуйте підтвердити або спростувати прогнози С. Хантінгтона.

Завдання 4.6. А. Печчеї в 1977 році сформулював "шість цілей для людства":

1) "зовнішні межі" – оцінка можливостей зовнішнього середовища з метою гармонійного співіснування людства з природою;

2) "внутрішні межі" – оцінка сукупності спроможностей із метою удосконалення і пристосування людини до напружень і стресів;

3) "культурна спадщина" – вживання заходів із порятунку культурної спадщини людства;

4) "світове співтовариство" – з'ясування шляхів поступового перетворення сформованої системи егоцентричних держав на основі системи скоординованих між собою географічних і функціональних центрів прийняття рішень, що охоплює всі рівні людської організації – від локального до глобального;

5) "зовнішнє середовище" – розробка глобального плану людських поселень і плану використання земель;

6) "виробнича система" – розробка шляхів забезпечення високої ефективності і раціонального економічного управління в усіх секторах економічної системи.

З'ясуйте, чи актуальні для людства початку XXI століття "шість цілей", сформульовані А. Печчеї? Які нові цілі і завдання виникають перед світовим співтовариством на початку XXI століття?

Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин

Завдання 5.1. Варто зауважити, що політика з позиції сили має вкрай егоцентричний характер і спрямована виключно на забезпечення власних інтересів, що шкодить міжнародній стабільності. Слід розглянути форми та різновиди такої політики: агресія, інтервенція, окупація, військова присутність, таємні операції, "дипломатія канонерок", блокада, шантаж, санкції.

Завдання 5.2. Хоча дипломатія є мистецтвом розв'язання міжнародних суперечностей та розбіжностей мирними засобами, проте її сутністю

є примус, чим зумовлено застосування в ній стратегії залякування. Залякування – це не стільки війна, скільки дипломатична стратегія, оскільки її головне призначення створити загрозу застосування сили. Спробуйте визначити переваги та недоліки традиційної та нової дипломатії.

Завдання 5.3. Прослідкуйте на прикладах взаємозв'язок інтересів та цілей суб'єктів міжнародних відносин.

Завдання 5.4. Користуючись документами, складіть схему "Національні інтереси України".

Завдання 5.5. Розмір території і чисельність населення держави багато в чому визначають місце країни в ієрархії міжнародних відносин, її політику на світовій арені.

Серед держав сучасного світу виділіть три групи країн:

- 1) великі держави;
- 2) держави – регіональні лідери;
- 3) малі держави.

Підберіть для прикладу по 5 держав для кожної групи. Опишіть їх місце і роль у системі міжнародних відносин.

Завдання 5.6. Використовуючи табл. 5.4, покажіть взаємозв'язок політичних партій як учасників міжнародних відносин і груп інтересів, а також їх відмінності.

Таблиця 5.4

Взаємозв'язок політичних партій як учасників міжнародних відносин і груп інтересів

Критерії	Групи інтересів
Головна мета	
Склад	
Визначення політичної позиції	

Які існують засоби впливу груп інтересів на курс державно-політичних інститутів і політичних партій?

Завдання 5.7. Напишіть есе на одну із тем: "Перетворення КНР на світову державу", "Пінг-понгова дипломатія".

Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми

Завдання 6.1. Складіть порівняльну таблицю рішень трьох конференцій: Тегеранської, Ялтинської, Потсдамської.

Таблиця 5.5

Рішення трьох конференцій: Тегеранської, Ялтинської, Потсдамської

Конференція	Дати	Що планувалося	Що вдалося
Тегеранська			
Ялтинська			
Потсдамська			

Завдання 6.2. Визначте переваги та недоліки біполярної та мультиполярної міжнародних систем у концепціях різних науковців.

Завдання 6.3. Проаналізуйте три системи міжнародних відносин: систему Віденського конгресу, Версальсько-Вашингтонську і Ялтинсько-Потсдамську – і дайте відповідь на такі питання:

1. Скільки років проіснувала кожна з них?
2. Що стало причиною зміни системи?
3. Які фактори забезпечували стабільність/дестабілізацію кожної?
4. Наскільки важливе, на вашу думку, значення цих факторів у сучасних умовах?

Завдання 6.4. Для підвищення рейтингу щодо статусу держави у міжнародних відносинах, уряд Мексики пропонує створити ТНК (транснаціональну корпорацію), яка б реалізовувала на зовнішньому ринку певний інноваційний виріб, варіанти виконання якого різняться в залежності від технології, що використовується виробництвом (всього існує чотири варіанти виконання виробу). Виріб характеризується шістьма параметрами, що обумовлюють його виробничі та споживацькі характеристики. Значення параметрів, що відповідають кожному з варіантів виконання виробу, наведені в табл. 5.6. Деякі з параметрів визначено на основі експертного оцінювання за десятибальною шкалою. Також у таблиці наведено встановлені експертами коефіцієнти, що відбивають вагу кожного з параметрів виробу в загальному наборі. Необхідно визначити варіант виконання виробу, який є найбільш перспективним для реалізації на зовнішньому ринку.

Вихідні дані до розв'язання завдання

Критерії			Оцінка окремих варіантів виконання виробу				Вагомі коефіцієнти параметрів, %
Критерій	Сутність критерію	Одиниця виміру критерію	I	II	III	IV	
A	Продуктивність	бали	5	3	4	3	20
B	Споживання енергії	кВт/год	0,4	0,6	0,2	0,4	10
C	Надійність	роки	3	2	4	1	10
D	Якість	бали	3	4	5	4	10
E	Ціна	ум. грош. од.	40	20	40	30	40
F	Ремонтопригодність	бали	4	6	5	5	10

Тема 7. Структура міжнародних систем

Завдання 7.1. Складіть та заповніть аналітичну таблицю "Системи міжнародних відносин" (табл. 5.7).

Таблиця 5.7

Системи міжнародних відносин

Система міжнародних відносин	Характерні риси

Завдання 7.2. Проаналізуйте текст виступу будь-якого політичного діяча із зовнішньополітичних питань або будь-який програмний зовнішньополітичний документ з точки зору того, які теоретичні підходи до міжнародних відносин знаходять у ньому відображення.

Завдання 7.3. Двадцять шостий президент США Т. Рузвельт відзначав, що для держави є аморальним бачити лише свої власні інтереси.

Як ви вважаєте, чи повинна міжнародна політика бути моральною, чи повинна вона підкорятися моральним принципам або бути підпорядкована тільки інтересам держави? Відповідь аргументуйте.

Завдання 7.4. Яким чином трансформувалася геополітична структура світового співтовариства в 90-ті роки? Який тип світової політичної системи найбільш підходить для характеристики її сучасного стану:

- 1) багатополярна;
- 2) біполярна;
- 3) поліцентрична?

Завдання 7.5. Складіть політичні портрети діячів міжнародних відносин та їх роль у забезпеченні міжнародної безпеки: Р. Рейган, М. Тетчер, Я. Арафа, Г. Трумен, Ш. де Голль, М. Хрущов, Ф. Кастро, В. Брандт, Ніксон, М. Горбачов, Ф. Міттеран, Дж. Буш, А. Громико, Л. Брежнев.

Завдання 7.6. Прийняття оптимального рішення у міжнародних відносинах.

У якості джерел візьмемо організації, що надають Уряду Бразилії фінансову допомогу для здійснення реформ. Таких організацій існує 5.

У якості адресатів візьмемо суспільні сфери, які потребують реформування: політику, економічний курс, соціальну сферу та військову сферу.

Таким чином, ресурси – це гроші, які поступають від організацій і які йдуть на здійснення реформ (млрд дол.)

У якості елементів матриці оберемо витрати на переведення грошей з банківських рахунків організацій на цільові рахунки Уряду Бразилії (у тис. дол.).

Використовуючи данні табл. 5.8, треба знайти шлях, який забезпечить найменші витрати.

Таблиця 5.8

Вихідні дані до розв'язання завдання

	B1	B2	B3	B4	B5
A1	3	4	2	1	60
A2	5	2	6	4	90
A3	1	3	4	5	70
A4	6	1	5	8	40
A5	2	7	7	6	70
	50	110	80	90	

Тема 8. Види та форми міжнародних відносин

Завдання 8.1. Провести аналіз розвитку міжнародних економічних відносин за такими критеріями: 1) характер соціально-політичного базису; 2) особливості економічного базису; 3) характер обміну; 4) характер власності; 5) рівень розвитку продуктивних сил; 6) рівень розвитку виробничих відносин; 7) тип господарювання; 8) характер розвитку міжнародних економічних відносин; 9) форми міжнародних економічних відносин; 10) основні фактори розвитку міжнародних економічних відносин; 11) регулювання міжнародних економічних відносин.

Завдання 8.2. Проаналізуйте міжнародні відносини у сфері культури деяких країн, використовуючи наступну інформацію:

Американський менталітет має специфіку, пов'язану з особливостями його формування у "країні емігрантів". Американська ліберальна традиція має коріння, які уходять у період формування державного суверенітету США: культ добровільної, відповідальної праці, самодіяльний політичний активізм, що базується на прямій участі, громадянські чесноти, дисципліна і обов'язок, розуміння політики як усвідомленої безперервної роботи.

Цінності політичної культури США: орієнтація американських громадян на змагальність у досягненні політичних цілей, тяжіння до "політичного центру", політичний та ідеологічний плюралізм у рамках двопартійної політичної системи на основі традиційних цінностей; порівняно низький рівень ідеологізованості політичного життя, критичне ставлення до держави і опора на власні сили або сили громадянського суспільства, традиційне релігійне забарвлення політики, її принципів і цілей; активна участь і самоорганізація під час вирішення актуальних політичних проблем.

Політична культура Китаю належить до класичних взірців Східної цивілізації і є солідарною і давньою "космічною". У ній проголошується пріоритет колективу над особою і колективного над індивідуальним. У цій культурі існує критичне ставлення до індивідуалістичної орієнтації, адже вважається, що вона призводить до хворобливого розриву солідарно-громадських відносин. Поширені трансцендентні життєві орієнтації. Для цієї політичної культури притаманне несприйняття індивідуалізму і "речового матеріалізму" та низки інших (матеріальних) властивостей західної культури. Сформувалася авторитарно-традиціоністська (монархічно-деспотична) домінанта політичної культури Китаю, яка базується на стійкій традиції

авторитарного правління у суспільствах Сходу. Саме це обумовлює слабку долученість індивіда до політики на Сході. Істотний елемент політики в Китаї – це кланова, етнічна та сімейна спільність. Особливе місце займають тисячолітні традиції у розвитку політичної культури. Велику роль відіграють східні релігії (конфуціанство і даосизм) у формуванні особливого відношення до політики, націленої на відтворення традиційних відносин.

Політична культура арабських країн формувалася під визначальним впливом ісламу. Арабська політична культура як культура і політика ісламу (його двох основних напрямків: сунізму і шиїзму), доповнена в різних арабських державах іншими релігіями (Ліван, Судан). Коран у масовій свідомості населення сприймається не просто як релігійне джерело, а як книга, що навчає усім нормам життя. Специфіка арабського менталітету полягає у переважно авторитарній орієнтації. Тому визначальною характеристикою арабської політичної культури є її підданицько-партисипаторний тип.

Завдання 8.3. Проаналізуйте основні детермінанти зовнішньої політики сучасної України:

1) фізичні чинники (географічне положення, природні ресурси, демографічна ситуація);

2) структурні чинники (політичні інститути; економічні інститути; технологічний, економічний і людський потенціал; політичні партії, групи тиску; етнічні чинники; конфесійні чинники; мовні групи; соціальна мобільність; територіальна структура);

3) культурні і людські чинники (культура, релігія, ідеологія, колективний менталітет, якості осіб, що приймають визначальні рішення).

Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин

Завдання 9.1. Проаналізуйте зовнішньополітичні інтереси різних держав світу та прийти до висновку чому та чи інша країна реалізує/нереалізує свої зовнішньополітичні завдання.

Завдання 9.2. Проаналізуйте основні складові регіональної політики України.

Завдання 9.3. Обґрунтуйте концепцію перетворення України на регіонального лідера.

Завдання 9.4. Складіть порівняльну таблицю "Інтеграційна участь України у регіональних об'єднаннях" (табл. 5.9).

Інтеграційна участь України у регіональних об'єднаннях

	СНД	ГУАМ	ОЧЕС
Рік створення організації			
Рік вступу України до організації			
Коротка характеристика діяльності України в організації			

Завдання 9.5. Напишіть есе на тему "Глобальні проблеми сучасності".

Завдання 9.6. Вирішіть ситуацію щодо підвищення рівня міжнародних відносин у регіоні.

ТНК Південної Кореї має можливість реалізувати свою продукцію на трьох різних зовнішніх ринках збуту для покращення рівня міжнародних відносин. Рішення про освоєння нового ринку ухвалюється в умовах невизначеності зовнішнього середовища, обумовлених рівнем стабільності політичної обстановки і ступенем конкуренції. Очікувані значення прибутку (тис. грн) для кожного з ринків залежно від стану зовнішнього середовища, а також вірогідність знаходження зовнішнього середовища в найгіршому стані, наведені в табл. 5.10. Визначити найбільш перспективний ринок збуту для ТНК.

Таблиця 5.10

Вихідні дані

Очікуваний прибуток, тис. грн												Вірогідність знаходження зовнішнього середовища в найгіршому стані
Росія				Бразилія				Індія				
Стабільна політика / слабка конкуренція	Стабільна політика / сильна конкуренція	Нестабільна політика / слабка конкуренція	Нестабільна політика / сильна конкуренція	Стабільна політика / слабка конкуренція	Стабільна політика / сильна конкуренція	Нестабільна політика / слабка конкуренція	Нестабільна політика / сильна конкуренція	Стабільна політика / слабка конкуренція	Стабільна політика / сильна конкуренція	Нестабільна політика / слабка конкуренція	Нестабільна політика / сильна конкуренція	
550	490	220	180	530	510	210	190	510	340	280	180	0,5

Тема 10. Міжнародні організації

Завдання 10.1. Розгляньте основні міжнародні організації та підготуйте таблицю:

коли була створена;

головна мета та напрямки діяльності;

кількість країн-учасниць під час створення організації і на сьогодні;

структура організації та її інститути (голова, виконавча та законодавча влади).

Завдання 10.2. Ознайомтесь з текстом Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС. Варто обговорити дискусійне питання про позитивні та негативні наслідки для України під час входження до ЄС.

Завдання 10.3. Напишіть есе на одну із тем: "ОПЕК як чинник світової політики", "Нова стратегічна концепція НАТО", "Основні напрями співпраці України з НАТО", "Співробітництво Україна – ЄС"

Тема 11. Україна в сучасних міжнародних відносинах

Завдання 11.1. Складіть таблицю "Організаційно-правові основи управління зовнішніми відносинами" (табл. 5.11).

Таблиця 5.11

Організаційно-правові основи управління зовнішніми відносинами

Назва документу	Дата прийняття	Основні положення	Примітки

Завдання 11.2. Накреслити схему "Класифікація державних органів України, що опікуються зовнішньою політикою".

Завдання 11.3. Охарактеризуйте покликання України, як воно визначене в сучасних зарубіжних геополітичних концепціях. Чи відповідає воно інтересам незалежної української держави? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 11.4. Написати есе на тему "Головні пріоритети зовнішньої політики України на сучасному етапі".

Тема 12. Міжнародна безпека

Завдання 12.1. Складіть таблицю "Інтеграційні альтернативи України" (табл. 5.12).

Таблиця 5.12

Інтеграційні альтернативи України

Інтеграція України в ЄС		Інтеграція України до Митного Союзу	
Переваги	Недоліки	Переваги	Недоліки

Завдання 12.2. Проаналізуйте один із конфліктів кінця ХХ – початку ХХІ ст. із урахуванням наступних параметрів. Хто був учасниками конфлікту? Хто виступав третьою стороною (сторонами) у врегулюванні конфлікту? Які використовувались процедури і методи його врегулювання? Наскільки ефективними вони виявились?

Завдання 12.3. Екологічна безпека в системі глобальної безпеки.

Обговоріть такі питання:

зміст і структура екологічної безпеки;

політичні аспекти взаємодії суспільства і природи;

екологічна політика та екологічне виховання;

екополітика і моделі розвитку;

екологічна криза та екологічна політика в Україні;

проблеми забезпечення екологічної безпеки.

Завдання 12.4. Проблеми забезпечення безпеки займають центральне місце в глобалістиці. В даний час існують три основні підходи до забезпечення безпеки: натуралістичний, діяльнісний та інтегративний.

За допомогою табл. 5.13 проаналізуйте принципові відмінності в підходах до забезпечення безпеки.

Проблеми забезпечення безпеки

Погляди	Натуралістичний підхід	Діяльнісний підхід	Інтегративний підхід
На об'єкти забезпечення безпеки			
На джерела загрози			
На шляхи забезпечення безпеки			
На орієнтацію досліджень та розробок			

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 60 % (72 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; підготовку до виступів; виконання індивідуальних завдань (вирішення індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм

поточного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
Теорія та історія розвитку міжнародних відносин				
Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	6	Фронтальне опитування, активна участь у виконанні практичних завдань	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6; 8; 13 – 18; 21; 23]
Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	6	Комбіноване опитування, активна участь у виконанні практичних завдань	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 8; 18; 21]
Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	6	Фронтальне опитування, активна участь у виконанні практичних завдань	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 23]
Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	6	Відпрацювання тем лекцій, само діагностика, виконання практичного завдання	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7 – 12; 22]

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4	5
Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	6	Підготовка до колоквиуму (само-діагностика)	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [13; 21 – 24]
Усього за змістовим модулем 1		30		
Змістовий модуль 2.				
Характеристика системи міжнародних відносин				
Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	4	Відпрацювання теми лекції, виконання практичного завдання	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6; 9; 14; 23; 24]
Тема 7. Структура міжнародних систем	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	4	Комбіноване опитування, виконання практичного завдання	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [14; 23; 24]
Тема 8. Види та форми міжнародних відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	4	Активна участь у виконанні практичних завдань	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [11; 14; 23; 24]
Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до контрольної роботи	4	Підготовка до письмового контролю. Захист практичного завдання	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 10; 15; 20; 24]
Тема 10. Міжнародні організації	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою. Підготовка наукової статті, тез доповідей	4	Виконання практичного завдання. Комбіноване опитування	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 10; 16; 17; 19]

1	2	3	4	5
Тема 11. Україна у сучасних міжнародних відносинах	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою	4	Виконання практичного завдання, Комбіноване опитування	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5; 7; 8; 10; 16; 17; 20]
Тема 12. Міжнародна безпека	Підготовка до колоквіуму	4	Підготовка до колоквіуму (самодіагностика)	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5; 7; 8; 16; 17]
Усього за змістовим модулем 2		28		
<i>Підготовка до екзамену</i>		10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 24]
<i>Екзамен та консультація</i>		4		
Усього за модулем		72		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1

Теорія та історія розвитку міжнародних відносин

Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин

1. Чим зумовлено створення загальної теорії міжнародних відносин?
2. Надайте визначення міжнародним відносинам.
3. Які чинники зумовили тенденцію до автономності науки про міжнародні відносини?
4. Визначте основні принципи та закономірності сучасних міжнародних відносин.
5. Що є об'єктом та предметом науки про міжнародні відносини?
6. Як трансформувались теорії міжнародних відносин в умовах глобалізації?

Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин

1. Що таке система міжнародних відносин?
2. У чому полягає відмінність між поняттями: "міжнародна система", "світова система", "світовий порядок", "міжнародний порядок"?
3. Що таке зовнішня політика держави?
4. Які існують визначення поняття "зовнішня політика" та "світова політика"?
5. Виявіть зв'язок між внутрішньою і зовнішньою політикою держави.
6. Які цілі ставить перед собою держава, реалізуючи свою зовнішню політику?

Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин

1. Теорії конфуціанства про зовнішню політику держави.
2. Чим характеризувалися дослідження міжнародних відносин в епоху Стародавнього світу?
3. Особливості міжнародних відносин у період Середньовіччя та Відродження.
4. У чому полягають ключові позиції міжнародної політичної думки Нового часу?
5. Охарактеризуйте марксистське бачення міжнародних відносин.

Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин

1. Наведіть приклади, що обґрунтовують відмінність між реалістичним та ідеалістичним (легалістсько-етичним) підходами у зовнішній політиці держав.
2. У чому полягають принципові відмінності між класичною та сучасною геополітикою?
3. Який вплив мала атлантична геополітична думка на формування стратегії зовнішньої політики проти Заходу в часи "холодної війни"?
4. Чому політичний реалізм більш схвально прийнятий у зовнішньополітичних колах?
5. У чому полягає мета зовнішньої політики з погляду реалістів?
6. Як політичні реалісти визначають характер впливу оточення та поглядів національних лідерів на політичну поведінку держави?
7. Надайте характеристику модерністських концепцій міжнародних відносин.

Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин.

Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин

1. Чому можна вважати імперії одним із первісних типів державності у світі?
2. У чому полягають соціально-психологічні особливості відносин між імперіями та державами-націями?
3. Наскільки роль недержавних міжнародних акторів порівняна з роллю держав?
4. Що таке національно-державний інтерес та з яких складових елементів він складається?
5. Назвіть функції груп інтересів учасників міжнародних відносин.

Змістовий модуль 2

Характеристика системи міжнародних відносин

Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми

1. Надайте визначення поняттю "міжнародна система".
2. Яку роль відіграє системний підхід у теорії міжнародних відносин?
3. Перелічіть особливості системи балансу сил за М. Капланом.
4. За яким принципом поділяє С. Хоффман міжнародні системи?
5. У чому, на вашу думку, полягає особливість стабільних та нестабільних систем за С. Хоффманом? Спробуйте навести приклади.
6. Сформулюйте суттєві особливості, притаманні сучасній міжнародній системі.

Тема 7. Структура міжнародних систем

1. Назвіть постулати зовнішньої політики України.
2. На виконання яких завдань спрямована зовнішня політика України?
3. Що є пріоритетами зовнішньої політики України?
4. Назвіть основні сфери зовнішньополітичної діяльності України.
5. Хто представляє Україну на зовнішньополітичній арені?

Тема 8. Види та форми міжнародних відносин

1. Визначте сутність міжнародних політичних відносин.
2. Охарактеризуйте особливості, притаманні міжнародним політичним відносинам.

3. Надайте характеристику основним тенденціям розвитку міжнародної економіки.
4. Назвіть етапи формування та розвитку світового господарства.
5. Охарактеризуйте типологію політичної культури.

Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин

1. Дайте визначення поняттю "регіон".
2. За якими критеріями класифікують регіони?
3. У чому полягає відмінність між субрегіонами та міжнародними регіонами?
4. Які регіональні комплекси належать до проміжної зони світової системи?
5. Які регіони становлять периферійну зону світової системи?
6. В яких умовах відбувалося становлення зовнішньої політики України?
7. У чому полягають найсуттєвіші недоліки української регіональної політики?
8. До яких регіональних систем належить Україна?
9. У межах яких об'єднань відбувалася регіональна інтеграція України?

Тема 10. Міжнародні організації

1. Якими аргументами можна підтвердити транснаціональний характер глобальної політики?
2. Визначте політико-правову природу міжнародних організацій. Якою мірою вони здатні виконувати покладені на них функції в умовах конфліктних відносин між їх провідними членами?
3. Що показали події навколо Югославії та Іраку щодо значущості та ефективності діяльності ООН у міжнародних кризах?

Тема 11. Україна у сучасних міжнародних відносинах

1. Назвіть цілі зовнішньої політики України.
2. Як перспектива відновлення біполярного світу може вплинути на геополітичне положення України та її зовнішній орієнтир?
3. Коли Україна стала членом ООН?
4. Що складає основу експорту та імпорту України?
5. У чому полягає транскордонне співробітництво України?

Тема 12. Міжнародна безпека

1. Якими є основні підходи до осмислення загального історичного спрямування світового розвитку?
2. Як вікова структура населення держави впливає на рівень її безпеки?

6.2. Рекомендована тематика наукових досліджень студентів

1. Сучасна система міжнародних відносин: ключові тенденції становлення та розвитку.
2. Світова спільнота у пошуках шляхів боротьби з проявами міжнародного тероризму: регіональний та глобальний рівень подолання загрози.
3. ООН в сучасній системі міжнародних відносин: пошук шляхів підвищення ефективності діяльності організації.
4. Участь України у міжнародній миротворчій діяльності: здобутки та перспективи.
5. Пріоритетні напрями співпраці України з НАТО у сфері боротьби з сучасними загрозами міжнародній безпеці.
6. Пріоритетні напрями співпраці України з ЄС у контексті сучасних геополітичних реалій.
7. Основні етапи процесу становлення та формування зовнішньої політики України.
8. Особливості сучасного розвитку українсько-російських відносин між Україною та РФ.
9. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного партнерства між Україною та США.
10. Стан та перспективи налагодження співробітництва України з Китаєм.
11. Проблемні питання реалізації зовнішньої регіональної політики.
12. Стан та перспективи реалізації регіональних ініціатив України.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 8.1 і 8.2).

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами. Увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень.

Лекції проблемного характеру – передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики.

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Змістовний модуль 1. Теорія та історія розвитку міжнародних відносин	
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи міжнародних відносин	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією
<i>Тема 2.</i> Сутність і особливості міжнародних відносин	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією.
<i>Тема 3.</i> Класичні теорії міжнародних відносин	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією
<i>Тема 4.</i> Сучасні теорії міжнародних відносин	Проблемна лекція з питання "Порівняльна характеристика сучасних теорій міжнародних відносин". Супроводження лекції презентацією
<i>Тема 5.</i> Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин	Міні-лекція "Права та обов'язки суб'єктів міжнародних відносин". Супроводження лекції презентацією
Змістовний модуль 2. Характеристика системи міжнародних відносин	
<i>Тема 6.</i> Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією
<i>Тема 7.</i> Структура міжнародних систем	Проблемна лекція
<i>Тема 8.</i> Види та форми міжнародних відносин	Міні-лекція з питання "Міжнародні відносини в економіці, політиці, культурі". Супроводження лекції презентацією
<i>Тема 9.</i> Регіон у системі міжнародних відносин	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією
<i>Тема 10.</i> Міжнародні організації	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією
<i>Тема 11.</i> Україна у сучасних міжнародних відносинах	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією
<i>Тема 12.</i> Міжнародна безпека	Проблемна лекція, супроводження лекції презентацією

Робота в малих групах дає змогу структурувати практичні заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи міжнародних відносин	Вивчення факторів, які впливають на міжнародну політику держави	Робота в малих групах
<i>Тема 2.</i> Сутність і особливості міжнародних відносин <i>Тема 7.</i> Структура міжнародних систем	Визначення класифікації теорії міжнародних відносин. Ситуаційна вправа щодо визначення причин та наслідків політичної та економічної кризи в державі. Оцінка особливостей світового лідерства. Ситуаційна вправа з аналізу міжнародних комунікацій	Робота в малих групах, мозкового штурму
<i>Тема 3.</i> Класичні теорії міжнародних відносин	Аналіз першоджерел з теорії міжнародних відносин (Най Джозеф "М'яка сила" і американо-європейські відносини" та Валлерстайн І. "Система переживає колапс")	Аналіз ситуації
<i>Тема 4.</i> Сучасні теорії міжнародних відносин <i>Тема 6.</i> Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	Вивчення сучасних геополітичних концепцій. Визначення переваг та недоліків біполярної та мультиполярної міжнародних систем	Мозкового штурму
<i>Тема 5.</i> Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин	Дискусія щодо "гравців" світової політики	Метод сценаріїв

1	2	3
Тема 8. Види та форми міжнародних відносин	Характеристика міжнародних відносин у політиці, економіці, культурі та інформації	Аналіз ситуації, метод Делфі
Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин Тема 10. Міжнародні організації	Аналіз регіональних та субрегіональних конфліктів на прикладах Обґрунтування мети, напрямків діяльності та структури різноманітних міжнародних організацій	Аналіз ситуації
Тема 11. Україна у сучасних міжнародних відносинах Тема 12. Міжнародна безпека	Визначення впливу демографічних процесів, технологічної та інформаційної революції на міжнародні відносини/ Вивчення зовнішньополітичного потенціалу та національних інтересів України	Робота в малих групах, мозкового штурму

Метод "Аналіз ситуації" (кейс-метод) навчає студентів ставити запитання, відрізнити факти від думок, виявляти важливі і другорядні обставини, аналізувати та приймати рішення.

Метод "Мозкового штурму" широко використовується для вироблення кількох рішень конкретної проблеми.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ імені Семена Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіка навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на заняттях;
- захист індивідуального завдання;
- проведення поточного тестування;
- проведення письмової контрольної роботи;
- експрес-опитування.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. **Семестрові екзамени** – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою у ході розгляду виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань

викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест включає запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Письмова контрольна робота проводиться 1 раз за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістових модулів.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ імені Семена Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної *"Відомості обліку успішності"*. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: *"зараховано"* – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо *"не зараховано"*, тоді декан факультету пропонує студенту повторно вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ім. С. Кузнеця

Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр

Спеціальність – Міжнародні економічні відносини

Семестр – 2

Навчальна дисципліна "Теорія міжнародних відносин"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

Завдання 1

Визначити яку теорію міжнародних відносин відображає уривок з виступу політичного лідера: "Хочу підкреслити, що у відносинах між Європейським Союзом та Об'єднаним королівством нічого не зміниться. Угода з ЕС, зв'язки, свобода переміщення працівників, товарів, капіталів, права громадян ЕС практично у всіх аспектах – все це залишається в силі", – говорить в.о. голови уряду Іспанії Маріано Рахой.

Відповідь обґрунтувати.

Завдання 2

Необхідно надати характеристику міжнародній ситуації: **Лівійсько-чадський конфлікт** – низка воєнних конфліктів між збройними силами Лівії і Чаду, які відбувалися на півночі Чаду в період з 1978 по 1987 роки. Початковою причиною втручання Каддафі у чадські справи було бажання анексувати Смугу Аузу, територію на крайній півночі Чаду, яку Лівія вважала своєю на підставі нератифікованого договору колоніальної доби. Курс на мирний розвиток подій підтримували Франція і більшість африканських держав, тоді як американська адміністрація президента Рейгана вважала відновлення конфлікту чудовою можливістю для подолання режиму Каддафі у Лівії. Суперечка про належність Смуги Аузу була остаточно і назавжди розв'язана 3 лютого 1994 року, коли арбітри Міжнародного Суду 16-ма голосами проти, винесли рішення на користь Чаду.

Завдання 3

Визначити місце і роль України в сучасній геополітичній картині світу. З'ясуйте, чим є Україна в цивілізаційному і геополітичному відношенні: Заходом, Сходом або особливим геополітичним простором між Заходом і Сходом ("буферною державою")?

Завдання 4

ТНК Південної Кореї має можливість реалізувати свою продукцію на різних зовнішніх ринках збуту для покращення рівня міжнародних відносин. Рішення про освоєння нового ринку ухвалюється в умовах невизначеності зовнішнього середовища, обумовлених рівнем стабільності політичної обстановки і ступенем конкуренції. Очікувані значення прибутку (тис. грн) для кожного з ринків залежно від стану зовнішнього середовища, а також вірогідність знаходження зовнішнього середовища в найгіршому стані, наведені в табл. 9.1. Визначте найбільш перспективний ринок.

Таблиця 9.1

Вихідні дані

Очікуваний результат, тис. грн								Вірогідність знаходження зовнішнього середовища в найгіршому стані
Росія				Бразилія				
Стабільна політика / слабка конкуренція	Стабільна політика / сильна конкуренція	Нестабільна політика / слабка конкуренція	Нестабільна політика/сильна конкуренція	Стабільна політика / слабка конкуренція	Стабільна політика/сильна конкуренція	Нестабільна політика / слабка конкуренція	Нестабільна політика / сильна конкуренція	
730	340	270	510	120	250	140	420	0,3

Завдання 5

Для підвищення рейтингу щодо статусу держави у міжнародних відносинах, уряд Мексики пропонує створити ТНК, яка б реалізовувала на зовнішньому ринку певний інноваційний виріб, варіанти виконання якого різняться залежно від використовуваної технології виробництва (всього існує три варіанти виконання виробу). Виріб характеризується чотирма параметрами, що обумовлюють його виробничі та споживчі характеристики. Значення параметрів, що відповідають кожному з варіантів виконання виробу, наведені в табл. 9.2 Деякі з параметрів визначено на основі експертного оцінювання за десятибальною шкалою. Також в табл. 9.2 наведено встановлені експертами коефіцієнти, що відбивають вагу кожного

з параметрів виробу в загальному наборі. Необхідно визначити варіант виконання виробу, який є найбільш перспективним для реалізації на зовнішньому ринку.

Таблиця 9.2

Вихідні дані

Критерії			Оцінка окремих варіантів виконання виробу			Вагомі коефіцієнти параметрів, %
Критерій	Сутність критерію	Одиниця виміру критерію	I	II	III	
A	Рівень якості	бали	5	3	4	20
B	Достовірність	бали	3	2	4	10
C	Безпека	бали	6	4	5	10
D	Ціна	у.г.о.	20	25	30	60

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (стереотипне) – 5 балів:

- 2 – правильний методичний підхід до аналізу ситуації;
- 2 – правильний визначення складових у зазначеній міжнародній ситуації;
- 1 – оформлення завдання: обґрунтування, висновок.

Завдання 2 (стереотипне) – 7 балів:

- 3 – правильний методичний підхід до аналізу ситуації;
- 2 – правильний визначено теорії міжнародних відносин;
- 2 – оформлення рішення завдання: обґрунтування, висновок.

Завдання 3 (діагностичне) – 9 балів:

- 2 – обрання методично доцільного підходу, знання формул розрахунків;
- 3 – арифметично правильний розрахунок показників;
- 2 – формальність узагальнення вирішення завдання;
- 2 – обґрунтований висновок щодо значення отриманих показників.

Завдання 4 (діагностичне) – 9 балів:

- 2 – правильний методичний підхід, знання формул розрахунків;
- 3 – правильний арифметично розрахунок показників (0,3 – за кожний показник);

- 2 – формальність узагальнення вирішення завдання;
- 2 – обґрунтований висновок щодо значення отриманих показників.

Завдання 5 (евристичне) – 10 балів:

- 2 – володіння теоретичними знаннями та застосування базових понять у контексті поставленої проблеми;
- 3 – вміння розкрити сутність та обґрунтувати шляхи вирішення проблеми;
- 3 – застосування творчого підходу до вирішення поставленої проблеми;
- 2 – послідовність та аргументованість викладення матеріалу.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год	Методи та форми навчання	ОЦІНКА рівня сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Максимальний бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістовий модуль 1				25,0				
Теорія та історія розвитку міжнародних відносин								
Т МВ*1	Володіння основними поняттями теорії міжнародних відносин	1	Ауд	2	Лекція	Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин	Активне слухання, складання конспекту	0,0
			СРС	2	Практичне заняття	Вивчення факторів, які впливають на міжнародну політику держави. Ситуаційна вправа із аналізу міжнародної політики країн Великої сімки	Виконання та захист практичних завдань	5,0
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4		4	6
Т МВ1	Володіти основними поняттями теорії міжнародних відносин	2	Ауд	2	Лекція	Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин	Комбіноване опитування	0,0
				2	Практичне заняття	Визначення класифікації теорії міжнародних відносин. Ситуаційна вправа щодо визначення причин та наслідків політичної та економічної кризи в державі	Виконання та захист практичних завдань, само діагностика	5,0
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
Т МВ1	Володіти основними поняттями теорії міжнародних відносин	3	Ауд	2	Лекція	Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин.	Фронтальне опитування	0,0
				2	Практичне заняття	Ситуаційні вправи із аналізу першоджерел з теорії міжнародних відносин (Джозеф Най "М'яка сила" і американо-європейські відносини" та І. Валлерстайн "Система переживає колапс")	Виконання та захист практичних завдань, само діагностика	5,0
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
Т МВ1	Володіти основними поняттями теорії міжнародних відносин	4	Ауд	2	Лекція	Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин	Комбіноване опитування	0,0
				2	Практичне заняття	Вивчення сучасних геополітичних концепцій	Захист практичного завдання, само діагностика	5,0
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
Т МВ1	Володіти основними поняттями теорії міжнародних відносин	5	Ауд	2	Лекція	Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси та засоби учасників міжнародних відносин	Комбіноване опитування	0,0
				2	Практичне заняття	Дискусія щодо "гравців" світової політики. Колоквіум	Захист практичного завдання, само діагностика	5,0
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
Змістовий модуль 2								
Характеристика системи міжнародних відносин								35,0
ТМВ2	Володіти знаннями про основні проблеми міжнародного життя та міжнародні систем	6,7	Ауд	2	Лекція	Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	Фронтальне опитування	0,0
				2	Практичне заняття	Визначення переваг та недоліків біполярної та мультиполярної міжнародних систем	Захист практичного завдання	5,0
				4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4	5	6	
ТМВ2	Володіти знаннями про основні проблеми міжнародного життя та міжнародні системи	8,9	Ауд	2	Лекція	Тема 7. Структура міжнародних систем	Активне слухання	0,0
			Ауд	2	Практичне заняття	Оцінка особливостей світового лідерства. Ситуаційна вправа з аналізу міжнародних комунікацій	Захист практичного завдання	5,0
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
ТМВ3	Володіти методикою аналізу міжнародних ситуацій з позиції міжнародних відносин	10, 11	Ауд	2	Лекція	Тема 8. Види та форми міжнародних відносин	Комбіноване опитування	0,0
			Ауд	2	Практичне заняття	Характеристика міжнародних відносин у політиці, економіці, культурі та інформатизації	Виконання та захист практичних завдань	5,0
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
ТМВ3	Володіти методикою аналізу міжнародних ситуацій з позиції міжнародних відносин	12, 13	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин	Комбіноване опитування	0,0
			Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз регіональних та субрегіональних конфліктів на прикладах	Виконання та захист практичних завдань	5,0
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
ТМВ3	Володіти методикою аналізу міжнародних ситуацій з позиції міжнародних відносин	14, 15	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Міжнародні організації	Фронтальне опитування	0,0
			Ауд.	2	Практичне заняття	Обґрунтування мети, напрямків діяльності та структури різноманітних міжнародних організацій	Захист практичного завдання	5,0
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання завдання до самостійної роботи за темою		
ТМВ3	Володіти методикою аналізу міжнародних ситуацій з позиції міжнародних відносин	16	Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Україна в сучасних міжнародних відносинах	Фронтальне опитування	0,0
			Ауд.	2	Практичне заняття	Визначення впливу демографічних процесів, технологічної та інформаційної революції на міжнародні відносини	Захист практичного завдання	5,0
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Фронтальне опитування	

Закінчення табл. 10.1

1		2	3	4		5	6	
ТМВЗ	Володіти методикою аналізу міжнародних ситуацій з позиції міжнародних відносин	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Міжнародна безпека	Комбіноване опитування	0,0
			2	Практичне заняття	Вивчення зовнішньополітичного потенціалу та національних інтересів України	Захист практичного завдання	5,0	
			СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до контрольної роботи	Письмова контрольна робота	
СЕСІЯ		Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40	
			2	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білету			
		СРС	10	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів			
Усього годин			120	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100	
з них								
<i>аудиторні</i>			48	40 %	<i>поточний контроль</i>		60	
<i>самостійна робота</i>			72	60 %	<i>підсумковий контроль</i>		40	

Примітка. ТМВ* – теорія міжнародних відносин

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Примітка. T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття, опитування	Захист практичних завдань	Захист завдання до самостійної роботи	Перевірка есе, тез	Тестування	Письмова контрольна робота	Усього
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	0	5,0	-	-	-	-	5
	Тема 2	2 тиждень	0	5,0	-	-	-	-	5
	Тема 3	3 тиждень	0	5,0	-	-	-	-	5
	Тема 4	4 тиждень	0	5,0	-	-	-	-	5
	Тема 5	5 тиждень	0	4,0	1,0	-	-	-	5
Змістовий модуль 2	Тема 6	6 тиждень	0	-	1,0	-	-	-	1
		7 тиждень	0	-	-	-	4	-	4
	Тема 7	8 тиждень	0	-	1	-	-	-	1
		9 тиждень	0	4,0	-	-	-	-	4
	Тема 8	10 тиждень	0	-	1	-	-	-	1
		11 тиждень	0	4,0	-	-	-	-	4
	Тема 9	12 тиждень	0	-	1	-	-	-	1
		13 тиждень	0	4	-	-	-	-	4
	Тема 10	14 тиждень	0	-	-	4	-	-	4
		15 тиждень	0	1	-	-	-	-	1
	Тема 11	16 тиждень	0	2,0	-	-	-	3	5
	Тема 12	17 тиждень	0	1	-	-	4	-	5
Усього			0	40	5	4	8	3	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця(табл. 10.4).

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин : підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях; МОНУ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, ф-т міжнарод. відносин. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Київ : Знання, 2011. – 406 с.

2. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.– Харків : Право, 2016. – 540 с.

3. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин : навч. посіб. / В. Ф. Цимбалістий. – 3-те вид., доповн. та виправл. – Львів : Новий світ, 2007. – 360 с.

4. Шепелев М. А. Теорія міжнародних відносин : підручник / М. А. Шепелев. – Київ : Вища школа, 2004. – 622 с.

11.2. Додаткова

5. Андрущенко С. В. Україна в сучасному геополітичному середовищі : монографія / С. В. Андрущенко. – Київ : Логос, 2005. – 286 с.
6. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон: пер. з фр. – Київ : МП "Юніверс", 2000. – 688 с.
7. Асиметрія міжнародних відносин / за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. – Київ : Вид. Дім "Стилос", 2005. – 555 с.
8. Баскин Ю. А. История международного права / Ю. А. Баскин, Д. И. Фельдман. – Москва : Международные отношения, 1990. – 208 с.
9. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті / З. Бжезінський. – Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2006. – 102 с.
10. Богатуров А. Д. Очерки теории и методологии политического анализа международных отношений / А. Д. Богатуров, Н. А. Косолапов, М. А. Хрусталева. – Москва : НОФМО, 2002. – 380 с.
11. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн : пер. с англ. П. М. Кудюкина. – Санкт-Петербург : Университетская книга, 2001. – 416 с.
12. Гайдуков Л. Ф. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 роки) : підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський. – Київ : Либідь, 2001. – 624 с.
13. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / С. П. Гантінгтон. – Львів : Кальварія, 2006. – 474 с.
14. Гелд Д. Глобалізація / антиглобалізація / Д. Гелд, Е. МакГрю. – Київ : К.І.С., 2004. – 180 с.
15. Глобальная экономика / под ред. Е. Н. Камышанченко, Ю. Л. Рас-топчиной. – Белгород: ИПК НИУ "БелГУ", 2011. – 416 с.
16. Дорошко М. С. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД: навч. посіб. / М. С. Дорошко, Н. В. Шпакова. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 204 с.
17. Камінський А. Основи міжнародних відносин / А. Камінський. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 238 с.
18. Коппель О. А. Міжнародні системи. Світова політика / О. А. Коппель, О. С. Пархомчук. – Київ : ФАДА, ЛТД, 2001. – 224 с.
19. Кулматов К. Н. Региональные аспекты международных отношений : учебник / К. Н. Кулматов, А. В. Митрофанова. – Москва : Восток-Запад, 2010. – 536 с.

20. Купер Р. Раздор между народами. Порядок и хаос в XXI веке / Р. Купер: пер. с англ. – Москва : Москов. шк. полит. исследований, 2010. – 240 с.
21. Лукашук И. И. Глобализация, государство, право, XXI век / И. И. Лукашук. – Москва : Спарк, 2000. – 279 с.
22. Мадисон В. В. Політологія міжнародних відносин / В. В. Мадисон, В. А. Шахов. – Київ : "Либідь", 1997. – 174 с.
23. Международные отношения : теории, конфликты, организации : учеб. пособ. / под ред. П. А. Цыганкова. – Москва : Альфа-М, 2004. – 384 с.
24. Міжнародні відносини і євроантлантична інтеграція України / за заг. ред. Л. С. Голопатюка. – Київ : Освіта України, 2005. – 404 с.
25. Політична енциклопедія / редкол. : Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – Київ : Парламентське видавництво, 2011. – 808 с.
26. Проблеми модернізації політичних систем сучасності : монографія / М. І. Панов (кер. авт. кол.), Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін., за заг. ред. Л. М. Герасіної, О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2008. – 320 с.
27. Теория международных отношений: хрестоматия / сост. П. А. Цыганков. – Москва : Гардарики, 2002. – 400 с.
28. Цыганков П. А. Теория международных отношений : учеб. пособ. / П. А. Цыганков. – Москва : Гардарики, 2003. – 590 с.

11.3. Інформаційні ресурси

29. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
30. Офіційний сайт Міністерства Закордонних справ України. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua>.
31. Офіційний сайт ООН. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/index.html>.
32. Офіційний сайт Євросоюзу. – Режим доступу : <http://europa.eu>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин" за Національною рамкою кваліфікацій України

53

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин					
Володіння основними поняттями теорії міжнародних відносин. Формування концепції розвитку міжнародних відносин	Сутність поняття міжнародних відносин. Етапи розвитку міжнародних відносин	Знання об'єкта та предмету міжнародних відносин. Закономірностей формування та розвиток міжнародних відносин	Ідентифікувати характерні риси міжнародних відносин під час розгляду міжнародних ситуацій	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки та реалізації концепції розвитку міжнародних відносин	Проводити консультативну функцію щодо ідентифікації характерних рис міжнародних відносин
Тема 2. Сутність і особливості міжнародних відносин					
Здатність до формування структури міжнародних відносин	Структура, завдання та функції міжнародних відносин	Знання характерні особливостей міжнародних відносин та рівнів міжнародних відносин	Розпізнавати рівні міжнародних відносин	Презентувати характерні особливості міжнародних відносин	Відповідальність за коректність побудови структури міжнародних відносин у відповідній ситуації
Тема 3. Класичні теорії міжнародних відносин					
Здатність проводити аналіз політичних ситуацій із застосуванням класичних теорій міжнародних відносин	Принципи класичної школи міжнародних відносин	Знання особливостей розвитку міжнародних відносин в епоху Стародавнього світу (Стародавня Індія, Китай), у період Середньовіччя, Відродження та Нового часу	Здійснювати відокремлення політичних ситуацій до певної класичної теорії міжнародних відносин	Презентувати аналіз політичної ситуації з точки зору класичної теорії міжнародних відносин	Самостійно проводити аналіз політичних ситуацій із застосуванням класичних теорій міжнародних відносин

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Сучасні теорії міжнародних відносин.					
Здатність проводити аналіз політичних ситуацій із застосуванням сучасних теорій міжнародних відносин	Класифікація сучасних шкіл та напрямів міжнародних відносин	Сучасні теорії міжнародних відносин: політичний реалізм, теорії лібералізму, неомарксизму, геополітика як підхід до вивчення міжнародних відносин, модерністські та пост-позитивістські концепції міжнародних відносин	Проводити визначення відповідності ситуації певній сучасній теорії міжнародних відносин	Презентувати результати оцінки політичних ситуацій.	Самостійно проводити аналіз політичних ситуацій із застосуванням сучасних теорій міжнародних відносин
Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин. Цілі, інтереси та засоби учасників міжнародних відносин					
Здатність до визначення суб'єктів міжнародних відносин, їх цілей та інтересів на міжнародній арені	Поняття "учасник міжнародних відносин". Типологія та функціональні особливості суб'єктів міжнародних відносин	Знання інтересів та цілей учасників міжнародних відносин	Проводити оцінку щодо засобів досягнень цілей на міжнародній арені: переконання, переговори, загроза, сила	Надавати оцінку суб'єктам міжнародних відносин	Відповісти за адекватність вибору засобу досягнення цілей суб'єктами міжнародних відносин
Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми					
Здатність до визначення типу міжнародної системи	Поняття та структура міжнародних систем. Найважливіші елементи міжнародних систем	Ієрархії міжнародних систем та її основних закономірностей. Типології міжнародних систем	Визначати особливості та закономірності історичної еволюції міжнародних систем. Здійснювати вибір типу міжнародної системи	Презентувати результати аналізу вибору міжнародних систем	Приймати рішення щодо визначення типу міжнародної системи
Тема 7. Структура міжнародних систем					
Здатність до визначення та обґрунтування структури міжнародних відносин	Закони і закономірності функціонування й трансформації міжнародних систем	Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Найважливіші ознаки учасника міжнародних відносин	Визначати критерії та учасника міжнародних відносин	Формувати структуру міжнародних відносин	Приймати рішення щодо обґрунтованості структури міжнародних відносин

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Види та форми міжнародних відносин					
Здатність до визначення видів та форм міжнародних відносин	Основні особливості й чинники міжнародних відносин	Характеристики міжнародних політичних відносин, міжнародних економічних відносин, в сфері інформації та культури	Визначати тип та форму міжнародних відносин	Презентувати характерні риси кожного виду міжнародних відносин	Проводити консультаційну функцію щодо ідентифікації форм та видів міжнародних відносин
Тема 9. Регіон у системі міжнародних відносин					
Здатність до обґрунтування напрямку міжнародного розвитку регіону	Поняття регіональної підсистеми міжнародних відносин та зовнішньої регіональної політики	Знання територіально-географічних, соціально-економічних, військово-політичних, культурно-цивілізаційних, демографічних, історичних критеріїв регіону	Визначати особливості зовнішньої регіональної політики	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки регіональної політики	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення щодо розвитку регіону на міжнародному рівні
Тема 10. Міжнародні організації					
Здатність до визначення функцій міжнародних організацій	Поняття та історія виникнення і діяльності міжнародних організацій	Особливості класифікації міжнародних організацій. Сучасні міжнародні організації: ООН, ЮНЕСКО, Рада Європи, СОТ, НАФТА	Проводити аналіз видів діяльності міжнародних організацій	Презентувати результати аналізу діяльності міжнародних організацій	Проводити консультаційну функцію щодо ідентифікації напрямків діяльності міжнародних організацій
Тема 11. Україна в сучасних міжнародних відносинах.					
Здатність до визначення напрямків зовнішньої політики України	Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України	Знання напрямків співпраці України і міжнародних організацій світового і регіонального рівнів	Визначати курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури	Ефективно формувати напрями зовнішньої політики України	Проводити консультаційну функцію щодо напрямків співпраці України та міжнародних організацій
Тема 12. Міжнародна безпека.					
Здатність до ідентифікації загроз міжнародної безпеки	Поняття сутності, параметрів, видів безпеки	Знання основних загроз безпеці та механізму підтримання міжнародної безпеки	Ідентифікувати загрози міжнародної безпеки	Ефективно формувати механізм підтримки міжнародної безпеки	Приймати рішення щодо попередження виникнення загроз міжнародній безпеці

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	9
5. Теми практичних занять	10
5.1. Приклади типових практичних завдань	13
6. Самостійна робота.....	27
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	30
6.2. Рекомендована тематика наукових досліджень студентів	34
7. Індивідуально-консультативна робота	35
8. Методи навчання	35
9. Методи контролю	38
10. Розподіл балів, які отримують студенти	45
11. Рекомендована література.....	50
11.1. Основна	50
11.2. Додаткова	51
11.3. Інформаційні ресурси.....	52
Додатки.....	53

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

**Робоча програма
для студентів спеціальності
056 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Пархоменко** Наталія Олександрівна

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *К. Л. Бикова*

Коректор *К. Л. Бикова*

План 2017 р. Поз. № 18 ЕВ. Обсяг 57 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

ДК № 4853 від 20.02.2015 р.